

МІХЕНЬКО А.А., РОССОЛОВА Д.С., студентки, м. Миколаїв, НУК
ім.адмірала Макарова

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО РОЛЬ В ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ УКРАЇНИ

Інтеграційні процеси, які стрімко протікають у реальному світі на різних рівнях його ієрархії і охоплюють всі сфери життя сучасного суспільства, являють собою складне і багатогранне явище, що характеризується різноманітністю причин і наслідків його здійснення. Українська зовнішня політика має чітку спрямованість: одним із найважливіших її пріоритетів визначено інтеграцію в європейські структури, зокрема Європейський Союз. Але разом з тим інтеграція ринкових відносин в Україні обумовлює зміни в управлінні перспективами розвитку, вимагає розгляду людей як багатства підприємства, а витрати на формування, мотивацію, розвиток людських ресурсів – як особливий вид інвестицій. Вкладення в персонал виступають обов'язковою умовою ефективного господарювання і успішного розв'язання соціально-економічних проблем інноваційного менеджменту.

Більшість підприємств України усвідомлює необхідність здійснення інноваційної політики, але успішне її здійснення повинно ґрунтуватися на відповідній нормативно-правовій базі. Правові передумови державної інноваційної політики закладені в Конституції України, в якій ст.54 гарантує громадянам свободу наукової, технічної та інших видів творчої діяльності, захист інтелектуальної власності, авторських прав. Ст.116 зобов'язує Кабінет Міністрів України забезпечувати здійснення економічної політики у сфері освіти, науки і культури. Згідно з пунктом 4 цієї ж статті Кабмін розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного і культурного розвитку України [1].

Законодавче забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні започатковане Законом України „Про інноваційну діяльність”. Крім

зазначених документів, важливе місце посідає „Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України”, яка містить головні цілі, вказує пріоритетні напрямки та принципи державної науково-технічної політики, механізми прискореного інноваційного розвитку, орієнтири структурного формування науково-технологічного потенціалу та його ресурсного забезпечення [2]. В цілому в Україні створена важлива законодавча база для здійснення і розвитку інноваційної діяльності (близько 70 документів), але все ж за кількістю і якістю нормативних законодавчих актів вона поступається подібним системам у розвинутих країнах світу.

Основні організаційні форми, які забезпечують розвиток інноваційної діяльності наведені нижче у таблиці 1[3].

Таблиця 1- Основні організаційні форми, які забезпечують розвиток інноваційної діяльності

Вид організації	Стисла характеристика
Технопарк	Комплекс самостійних організацій з науково-виробничого циклу створення новацій (НДІ, ВНЗ, підприємства)
Технополіс	Спеціально створений комплекс, що охоплює весь цикл інноваційних робіт
Регіональні науково-промислові комплекси, науково-технічні центри	Проводять фундаментальні і прикладні дослідження в різних сферах з експериментальною перевіркою й оформленням патентів, винаходів, методів і ноу-хау
Бізнес інкубатори	Організації, що створюються місцевими органами влади або великим компаніями з метою «вирощування» нових видів бізнесу
Спеціалізовані підрозділи фірм(творчі бригади, проектні групи тощо)	Створюються на великих підприємствах, фірмах, що випускають наукоємну продукцію. Визначають інноваційну стратегію
Венчурні фірми(ризик-фірми)	Створюються для генерації ідей та їх розробки і впровадження у виробництво. Характеризуються надзвичайно інноваційною активністю і значним ризиком
Консалтингові й аналітичні фірми	Прогнозують розвиток технологій, наукових товарів та попиту на інновації, визначають перспективні цілі, тематики досліджень

Стратегічні альянси: консорціуми, спільні підприємства тощо)	Різні форми міжнародної науково-технологічної кооперації фірм, які створюються з метою спільного проведення НДДКР, взаємного обміну виробничим досвідом, розподілу ризику під час проведення НДДКР
Тимчасові науково-технічні колективи	Створення з метою розробки конкретної науково-практичної проблеми за певний період

Основою інноваційного процесу є створення, впровадження і поширення нововведень, що характеризуються науково-технічною та моральною новизною. Інновації також виявляються в удосконаленні та зміні систем управління та організації виробничих процесів. Постійно розробляються, освоюються й впроваджуються нові організаційні структури, методи розробки управлінських рішень, форми та методи стимулювання на підприємствах [2].

Існують стримуючі фактори для формування інноваційного менеджменту, серед них – відсутність відповідних методик і стан зовнішнього середовища.

Фактори, що стримують розвиток інноваційних процесів в Україні:

- відсутність науково-методологічної бази формування інноваційної системи;
- відсутність системності у здійснюваних державою заходах щодо реалізації інноваційного потенціалу національної економіки
- державне управління інноваційною діяльністю здійснюється без чітко сформульованої стратегії науково-технологічного та інноваційного розвитку, інтегралу її реалізації, послідовної на виваженої зовнішньої та внутрішньої економічної політики;
- відсутність дієвої системи пріоритетів розвитку науково-технологічної сфери;
- неготовність апарату державного управління до предметної діяльності, спрямованої на інноваційний розвиток економіки;
- державне управління інноваційною діяльністю забезпечується за галузевим принципом;
- нескоординованість дій суб'єктів інноваційної діяльності;

- недостатність фінансових ресурсів для забезпечення наукових досліджень та впровадження інноваційних розробок;
- в Україні не завершилися процеси перерозподілу власності;
- недовершеність нормативно-правової системи регулювання і стимулювання інноваційної діяльності;
- повільне формування в Україні сучасного і масштабного ринку інноваційної продукції;

З огляду на існування поряд з проблемами, які можна розглядами по-різному, і як позитив і як негатив, позитивних тенденцій розвитку інноваційних процесів, шляхами розв'язання та вирішення проблем може стати:

- вдосконалення нормативно-правової бази для забезпечення розвитку інноваційної системи України;
- органічне включення всіх окремих елементів інноваційного розвитку в єдину активно і цілеспрямовано функціонуючу національну інноваційну систему, що можливо лише за умови дії потужних системоутворюючих факторів.
- формування загальнодержавної системи автоматизованого пошуку, збору, накопичення, аналітичної обробки, систематизації, консолідації, зберігання, розповсюдження і надання інформації в сфері науково-технологічного та інноваційного розвитку, єдиної системи обліку електронних інформаційних ресурсів держави;
- створення механізмів державного стимулювання інноваційної активності підприємств, а також здійснення інноваційного тиску на суб'єкти господарювання через введення санкцій на випуск застарілої продукції та використання неефективних ресурсо- й енергоємних та екологічно небезпечних технологій;
- орієнтованість політики органів влади різних рівнів на активну взаємодію і співробітництво, як між собою, так і з підприємницькими та науковими і бізнес-освітніми секторами економіки територій;
- цілеспрямована підготовка кадрів високої кваліфікації для високотехнологічних галузей, а також менеджерів інноваційної діяльності;

- упорядкування роботи технопарків, створення сучасних наукових лабораторій при корпораціях, новітньої інфраструктури і інформаційних банків технологій, спеціальних інноваційних фондів з залученням інституціональних інвесторів, комерційних банків;

- модернізація вільних економічних зон;
- створення мережі малих інноваційних впроваджувальних підприємств;
- удосконалення системи управління інноваційними проектами і програмами;
- створення системи організаційно-економічного та інформаційного забезпечення розвитку інноваційних процесів.

- здійснення суб'єктами національної економіки інноваційної діяльності та інвестицій інноваційного спрямування в конкурентному середовищі, збільшення пропозиції інноваційних продуктів, технологій та знань[4].

Підсумовуючи викладений у статті матеріал, відзначимо, що інноваційний менеджмент є основою отримання конкурентних переваг на ринку та прибутку в майбутньому. Застосування його ведеться в усіх сферах діяльності підприємств. Інновації пронизують усю комплексну систему світової економіки.

Перспективними напрямками подальших розробок з огляду на тему дослідження є створення сприятливих умов та належної державної підтримки для розвитку та становлення інноваційного менеджменту на підприємствах України.

Список використаної літератури: 1. Конституція України / Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> 2. Закон України „Про інноваційну діяльність” / Відомості Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> 3. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с. 4. Галина Канафоцька: Стан і перспективи розвитку інноваційних процесів в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nanoinnovation.livejournal.com/2304.html>